

Муус устар 27 күнэ — Саха сириг автономиятын 75, Саха Республикатын Конституциятын 5 сыллара

ЭНСИЭЛИ

Нам улуунун хаһыата — 1935 сыл алтынны 5 күнүгөр төрүттэммитэ

Тыл — омук баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах.

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

Максим Кирович АММОСОВ — Саха Автономиятын аҕата

Саха сирин сааһа турурун эрэр советскай олоһо бөбүгүтүгэ РКП Кини Комитетын Сибирдээби бюрота уонна Сионирдээби Революционнай Комитета улахан көмөнү оҕорбуттара. Ол курдук 1920 сыл сайыннар Саха сирингэр революционнай үлэ буспут-хаппыт, опыттаах партийнай-советскай үлэһиттэр кэлбиттэрэ. Кинилэри Сибир ревкомун уполномоченнаһа, Саха сирингэр советскай былааһы тэрийиһэ аһаҕастык Максим Кирович Аммосов салаһан илдьэ кэлбитэ. Манна советскай былааһы олохтоонунга кэскиллээх үлэ ытыллан барбыта.

Баччаанга дьэри Саха уобалаһа Илин Сибир генерал-губернаторынан салаалара. Уобалас биеэ административнай уокурукка (Дьокуускай, Булүү, Өлүкүмэ, Верхоянскай, Халыма) араарыллара. Уокурук улуустарга, нэһиликтэргэ араасаллара.

Итинник салааллы Саха сирин ыраахтаабы былааһа колония оҕостор политикатын, байыаннай-феодалнай батталын күүһүрдүгэ туһуламмыт этэ.

Максим Кирович Аммосов туох ханнык иннинэ Саха сирин Иркутскай губернияттан арааран туспа административнай кииннээх губерния оҕорорго туруорсубута.

Кини 1920 сыл муус устар 27 күнүгөр Сибир революционнай комитетыгар Саха уобалаһыгар бэйэтин бэйэтэ көрүнэр губерния быраабын биэрэр туһунан докладной сурук түһэрбитэ.

Итиннэ олобуран, ведомстволар икки ардыларынаабы Иркутскай губернияттан уонна Саха уобалаһын предствителлэрин муньаба 1920 сыл ыам ыйын 15 күнүгөр ытыллыбыта. Бэбискээ биэр боппуросо: Саха уобалаһа бэйэтэ туспа губерния буолар кыахтаах дуо? Эбэтэр кини Иркутскай губернияттан оройуонунан хаалара сөп дуо? — турбута.

Икки өттүттэн 7-лин киһилээх делегация кыттыбыта. Иркутскай губернияттан Букатый Н. И. — губервком председателэ, Козлов — губсовнархоз о.д.а. Саха сириттэн — Сибир ревкомун уполномоченнаһа М. К. Аммосов, ревком председателэ П.А. Ойунускай, совнархоз — Атласов, Ефимов Г. С. Муньах председателэ Букатый Н.И., секретарынан Ефимов Г.С. (Саха сирэ) талыллыбыта.

Колчак былааһа Дьокуускайга 1919 сыл ахсынны 15 күнүгөр сууларыллыбыта. Ити күн советскай былаас бириэмэниһэ органы — Кыһыл Армия революционнай штаба тэриллэбитэ. 1920 сыл тохсунньу ый устата Саха сирингэр советскай былаас бүтэһиктээхтик олохсуйбута.

Бу муньаахха Максим Кирович Аммосов бастакынан тыл ылан, улахан этиини оҕорбута.

Саха сирин иэнэ 3 млн кв км ордук, ыһыллан олоһор нэһилиэнньэлээх пууннары хабар. Иркутскайтан 1200 км ыраах хоту сытар. Социальной-экономическай да сайдыыта уратылаах. Россия хоту эргимтэтигэр тинийэ тайыр сирдээх уоттаах. Онон Саха уобалаһын Иркутскайга холбоон хаалларар хайдах да сатаммата көстөн турар дьэ дакаастаабыта. Муньаахха үгүс киһи санаатын эппитэ.

Ити кэнниттэн М. К. Аммосов Саха уобалаһын Иркутскай губернияттан арааран, туспа административнай кииннээн, бэйэтэ салаһынар губерния оҕорорго уураах бырайыагы киллэрибитэ. Уураах биэр киһи туттунуулаах ылынылыбыта.

Иркутскай губернияттан байыаннай, финансовай, сибээс өттүнэн тутулуктаах хаалбыта. Максим Аммосов ити курдук төрөөбүт саха тын сирэ экономика, үөрэх, культура, суол-нис өттүнэн

тан көстөр. Кини 1921 сыл муус устар 1 күнүгөр «Правда» хаһыакка «Саха сирин уобалаһыгар» дьин ыстатыһатыгар бу курдук суруйбута: «Тохсунньу ый бүтүүтүгөр буолбут губбюро Пленума Саха уобалаһыгар киинтэн бөлөмнөөх дьону аҕалан үлэлэтэр наадатын ыйан уураах ылына» — дьин. Ол курдук Лебедев Г. И. РКП губбюротун секретарынан ананан кэлбитэ. Кини киһин үчүгүйдүк ыратан билбэккэ, түбэһиэх ыппыт киһилэрэ этэ. «Лебедев контрреволюционнай «Вольная Сибирь» хаһыат урукку редактора, меньшевик, уна эсер, Игнатев антипартийнай бөлөх кыттыылааба, областник» — дьин быһаарар историческай наука доктору, профессор Г.П. Башарин «1921—25 сс. Саха сирингэр общественной-политическай быһы-майгы» — дьин кинигэтигэр. Дьэ, итинник характеристикалаах киһи губбюро секретарын дуоһунаһыгар үлэлээн, Саха сирингэр советскай былааһы букатыннаахтык олохтоо, контрреволюционнай күүстэртэн Саха сирин көмүскүү кэлбитэ.

1921 сыл бэс ыйын 22 күнүгөр РКП губбюротун Президума маньык састааптаах талыллыбыта. Лебедев Г. И. — губбюро секретара, А.Г. Козлов — ревтрибунал председателэ, А.В. Агеев губчека председателэ. Олохтоох дьон туоратыллыбыттара. Саха сирин сибилэниилээх күүстэрин штабын начальнигынан А. Козлов аһаҕаста.

1921 сыл бэс ыйын 21 күнүгөр губернияттаабы иккис партийнай муньаахха Саха АССР-ы тэрийин туһунан боппурос көрүллүбүтэ. М.К. Аммосов, С. В. Васильев дакылааттара истиллибитэ. Максим Кирович автономияны ылыны септөөх быһаарыны буоларын ыйбыта, оттон С. В. Васильев итин утарыбыта. Онон туһунан губбюро секретара Лебедев националь-территориальнай автономнай советскай социалистическай республиканы тэрийэри утарыбыта.

Дьэ ити курдук Саха сирэ автономияны ылыныта уталыйан, уһаан-кэнгээн тохтотуллан испитэ. Секретарь Лебедев Г. И. тус бэйэтэ сөбүлээбэт боппуруоһа этэ.

1921 сыл бэс ыйын 15 күнүгөр Губбюро Пленума буолбута. Урукку секретарь

„ЭНСИЭЛИНИ“ — хас ыал ахсын!

«Энсиэли» хаһыат редакцията уонна федеральная почтовая сибээс Намнаабы салаата юбилейдаах сурутууну ытталлар.

1997 сыл иккис агарыгар сурутуу бу күнүгөр улуу почтовой отделениеларынан уонна общественной сурутааччыларынан ытыллар. Сурутууну тэрээһиннээхтик ытар инниттэн бастык тарбатааччыларга конкурс тэриллэр.

Нам селотугар сурутууну почтальоннар ыалларынан кэрийэн оҕоруохтара. Бэйэлэрин учаастактарыгар 150-н итэбэһэ суох элбэх сурутааччыны хаппыт үс бастык почтальонга «Энсиэли» хаһыат редакцията сыаналаах бириистэри олохтоуру.

I миэстэ иһин — өгнөөх телевизор,
II миэстэ — видеоплейер,
III миэстэ — аудиоманитофон — бириистэр бэррилиэхтэрэ.

Нэһиликтэргэ почтальоннары сэргэ общественной сурутааччылар үлэлиэхтэрэ. Манна баалаах дьон редакцияга кэлэн дуогабардаһаллар, сурутуу харчытын, абонементтары почтовой отделениегэ туттараллар. Кинилэр суруппут сууммаларыттан почтовиктартан 3% ылаллар, редакция сыаналаах бириис туттарар.

Нэһиликтэр икки бөлөххө араасаллар. Бастакы бөлөххө Уэдэй, I Хомуस्ताах, Хамаҕатта, Аппааны, Модут, Хатырык, Көбөкөн нэһиликтэрэ киирэллэр. Иккис бөлөххө — Партизан, Бөтүг, Граф Биэрэгэ, Түбэ, Арбын, Салбаг, Хатас бааллар.

Бастакы бөлөххө 150-тэн итэбэһэ суох сурутууну ытан бастаабыт тарбатааччылар, иккис бөлөххө 100-н итэбэһэ суох сурутууга бастаабыттар кыайылаабынан аабылаллар, үс бириистээх миэстэ олохтоһор.

Убаастабылаах ааҕааччыларбыт! М. К. Аммосов төрөөбүтэ 100 сылын бэлиэтиир кэммитигэр дьин патриоттуу сыһыаннаһан улууспут хаһыатыгар сурутууга көхтөөхтүк кыттыаххыт дьин эрэнэбит.

«Энсиэлини» — ыал ахсын!
«Энсиэли» хаһыат редакцията, федеральная почтовая сибээс улуустаабы салаата.

МИН МАННЫК ЭТИИЛЭЭХПИН Сааскы бултааһын туһунан санаалар

1997 с. кулун тутар 5 к. 58 №-дээх Саха республикаһы бултааһын быраабыларын бигэргэтэр туһунан Саха республикатын правительствотун уурааһар сааскы көтөрү бултааһын туһунан салаатыгар этиллэр:

43. Көтөрү сааскы бултааһын бары көрүннэрэ 10 календарнай күнтэн ордуо суохтаах кэмгэ көгүллэниэн сөп.

44. Уу көтөрүн сайынны, күһүгү бултааһын мунтуур болдьохторо атырдыах ыйын үһүс суботатыттан көтөр барыар дьэри олохтоулар.

45. Мас көтөрүн күһүгү-кыһынны бултааһын мунтуур болдьохторо алтынны 1 — олунньу 15 күнүгөр олохтоһуохтарын сөп.

Мин санаабар, быйылгы сааскы дьыл туругуттан көрөн, биниги улууска күндүл туругун учуоттаан, улуус баһылыга ыам ыйын 8 күнүгөр дьыл болдьоххо

олохтоон сөп. Тоҕо дьэтэххэ, муус устар ый ити күнүгөр бултааһын быраабыларын бигэргэтэр туһунан Саха республикатын правительствотун уурааһар сааскы көтөрү бултааһын туһунан салаатыгар этиллэр:

Урукку сылларга сааскы булт болдьоһо адыас сыһа буолара. Болдьох иннинэ эбэтэр бүтүүтэ халлаан итийэрэ, тымныйара сөп түбэспэт этэ. Ол иһин сорох нэһилик баһылыктара болдьоһу уһатар туһунан үгүстүк туруорсар буолаллара, онон күһэллэн улуус баһылыга булт болдьобун кэһэн үөһэ оргаттаран сэмэлэнэрэ.

Булчуттар туох санаалахтарын, быйылгы сааскы климаты учуоттаан, санааларын этиэхтэрэ дьин эрэнэбин.

Улуус баһылыга бу этирэн, биниги улууска күндүл туругун учуоттаан, улуус баһылыга ыам ыйын 8 күнүгөр дьыл болдьоххо

И. ИВАНОВ,
улуус бочуоттаах гражданина.

ААБААЧЧЫГА ИНФОРМАЦИЯ

Сага сокуон туһунан

Бүтүн биниги Россия пенсионнай фондугар хамнасытыттан I бырыһыанан биэрэбит. Улэлиир тэрлэтэбит аабыллыбыт хамнастан (фонд оплаты труда) 28 бырыһыаны угар (эбэтэр 20,6%) Пенсионнай фонд сөтүгүгар уопсай сууманан ыттар. (Бу иһигэр эн эбэтэр мин төһөнү чуолкай киллэрбиһипит биллибэт).

Сага киирэр сокуон бу түгүгүгэ төрдүттэн уларыты киллэрэр.

Ол курдук Сокуон 6 ыстатыйатыгар олобуран хас биридди үлэниккэ бастайааннай страховой нүөмэр дээх лицевой сөт (книди-видуальные сведения) о застрахованном) аһыллар.

Бу лицевой сөккэ үлэниит үлэлиир кэмин устатын туһары (весь период трудовой деятельности) пенсионнай страховой усунуоһу төлөөбүтүн уонна тугу үлэлиир кэлбитин туһунан сөбидиэн-нэһэр чуолкайдана түмүллэллэр уонна бу сөбидиэн-нэһэр олобуран пенсия кээмэйэ быһаарыллан аһанар.

Мань таһынан пенсия аһаһыныгар урукку курдук үлэ ыстааһа дьон буолбакка, страховой ыстаас дьон аабыллыа. Ол эбэтэр үлэ-лэбэит ыстааска аабыллыа-ба пенсионнай страховой усунуоһу төлөөбүт эр кэм.

Бириддилен (персонифицированной) учуот сыала уонна соруга тугуй?

— Хас биридди страховкалаамыт үлэниит үлэтин түмүгүнэн сөп түбэһиннэрэн пенсияны аһаһыны усулуобу-йатын тэрийи.

— Улэ ыстааһын (страховой) уонна хамнас туһунан чуолкай сөбидиэннэһэр хааччылыылар (хамнас ыспараапкатыгар хамнаһы үлүннэрэн көрдөрүү түгүннэ-рэ суох буолбатахтар).

— Рыночнай экономика содулугар тэрлэтэр банк-кроттаһынар, ыһыллы-лара, бас билин көрүгэр уларытыылар, ол түмүгэр архив көрүүтэ - истиитэ суох хаалан, пенсия ба та-

1997 сүл тохсунньу ый 1 күнүттэн Россия бары территориятыгар, 1996 муус ыстар ый 1 күнүгэ ылыллыбыт 27-ФЗ №-дээх «Пенсионнай страховкалааһын систематыгар бириддилен (персонифицированной) учуот туһунан» сокуон олоххо киирдэ.

Бу сокуон страховой пенсионнай усунуос учуотугар сага системаны киллэрэр. Кини уруккуттан тух уратылааһы?

сар үлэниит үлэтин ыстааһын уонна хамнаһын туһунан сөбидиэннэһэр хомуйарыгар эрийи көрсөр.

Бириддилен учуот олоххо киирдэбинэ, үлэниит маньык түгүннэртэн тутулуга суох буолар.

— Страховой усунуоһу төлөөһүгүгэ үлэлиир дьон итэриэстэрин сайыннарын, тэрлэтэ өттүттэн страховой усунуоһу толору уонна бириэмэтигэр киллэриилэрэ хааччылыа.

Тэрлэтэ страховой усунуо-һу хас биридди үлэниит аагыгар сууматын ыйан кил-лэриэ уонна квартал аагы итинник бэрээдэктэх отчуо-ту пенсионнай фондага тут-тарыа.

—Страховой усунуоһу тө-лөөччүлэр пенсионнай фон-даба регистрациялыылар бэрээдэктэннэ. (Пенсионнай фонда учуотугар тура илик бааһынай хаһаайсытыба уон-на бэйэ дьарыктаах гражд-даннар билигин да бааллар).

— Пенсия аһаһынын про-цесһын түргэтэтин уонна сү-дүргүтүү (иньки эталлиби-тин курдук лицевой сөккэ түмүллүбүт сөбидиэннэһэр-гэ олобуран пенсия кээмэйэ быһаарыллан аһанар).

Бириддилен учуот (персонифицированной) биниги республикабытыгар олоххо киирэр болдьохторо.

— 1997 сүл иккис ага-рыттан (III квартал) сага-

лаха федеративнай туту-лара суоһун быһытынан парламента бартыа бино палаталаахтар. 4-5 мөлүйө-нө нэһилиэннэһэр уобаласта бастайааннай, профессио-нальнай төрүккэ үлэлиир де-путаттара 10-15 эрэ буолар. Уоннаабылар ротационай төрүккэ үлэлиилэр. Татар-стан парламена кэлин бино палаталаахха көстө.

1 мөлүйөһүннэ Саха си-ригэр аныгы ыгырытыттан ыла Конституциябыт бы-һытынан 70 депутат баар буолуохтаах. Мин мань олус элбэһинэн аабаһын. Бу үлэ-лээн кэлбит практикабыт көрдөрөрүнэн депутаттар бэй-йэлэрин да билиниилэринэн республика палататын сес-сияларын үлэтэ улахан бы-йаана, дьиргис хоһооно суох барда.

Икки сыллаабыта Россия биригээдэтин састаабагар киирсэн Арбаа Германияда уон күн устата Германия государствнай тутулуун ү-рэтэн, опыт атастанан кэл-битим. Оно үөрэтэн көрдө-хө, Германия сир-дэрин боломуочуула-ра кырабаас, сүрүннэн эко-номическай, финансовой, го-сударственной тускул бол-пуруостарыгар федеративнай сокуоннар ылылаллар эбит. Ити холобуру мин тобо аба-лабынны? Билигин Россия Гражданскай кодексаны, Ар-битражнай кодексаны, Хо-луобунай кодексаны ылбыта. Налоговой кодексаны ыла-дына субъектар сокуону-лар ырдара лаппа аччык түһэр.

Государственной туту-ла боломуочууларын тырысы-лара сүрүннэн бүтэн тура. Саха ирэ государствнай туту-лугар сүрүннэн үгүс сокуоннарын ыла. Саха си-рий парламена кэһэбискигэ

рэр специалисттар уонна тэр-илтэ иһинэн тэрлэлэр рабо-чай бөлөхтөр.

II этап: Улэ ыстааһын уон-на хамнас туһунан сөби-диэннэһэр түмүү. Бу үлэ-ни пенсияны аһыгар отдел специалисттара толоруохтара, кинилэргэ көмө буолуохтара тэрлэтэ сайаааччытын би-рикээһиннэ аһамыт «Персо-нифицированной учуот» кии-ринитигэр эппиэтинэстэх үлэ-ниит.

Сага киирэр система (персонифицированной учуот) олохтоохтук уонна сыалын ситиһэрин туһунан:

Хас биридди үлэниит үлэ-тин (страховой) ыстааһын уонна хамнаһын туһунан сө-бидиэннэһэр сөптөөхтөрүн бэрэбиэркэлиэхтэх уонна үлэтигэр-хамнаһыгар улары-йыылар табыстахтарына, уһаппакка биллэриэхтэх.

Страховой усунуос толо-ву уонна бириэмэтигэр пен-сионнай фондага страховой усунуос киллэриитин туһу-нан хас биридди үлэниитинэн отчуот түһэрэр.

Маньык бэрэбиэркэлиир уонна контуруоллуур быраа-бы эһинэхэ «Бириддилен (персонифицированной) учуот» сокуона биэрэр.

Онон тэрлэтэ үлэ (стра-ховой) ыстааһын туһунан сөптөөх сөбидиэннэһи тү-һэриитэ уонна страховой усунуоһу киллэриитэ икки өрүттэх контуруолга ылы-лар.

Бири өрүт—хас биридди үлэниит. Икки өрүт—пенсионнай фонда документальнай бэрэ-биэркэлэрэ.

Инькиитин пенсия аһа-һыныгар ирдэниилэр собус-соротох докумуонунан бо-лор—Пенсионнай фондага аһыллар «лицевой сөт».

Эһиги иһики пенсиябыт—бу бүтүн тэрлэтэ эһиги аак-кытыгар киллэрэр страховой усунуоһа.

К. ЯДРИХИНСКАЯ. Улуустаабы пенсионнай сулууспа управлениетын начальнига.

Улууска 102 Аба дойду Улуу сэритин кыттылаах-тара, 16 сэрин огдооболоро, 1187 тыыл ветераннара, ону таһынан инбэлииттэр, араас көрүннэххэ пособиелары ылааччылар одоролор. Мань таһынан үгүс аһааннаах үлэ ветераннара бааллар. Кинилэр бары пенсияны, по-собисны бириэмэтигэр ыла-лар. Пенсия сорох араага та-һе да кыратын иһин, үлэ-ниитэргэ хамнас бириэмэти-гэр төлөмтөүттэн, пенсия-ны кэтэһэччилэр аһаанна-ра элбин турар.

Бири ыл пенсията орто-тунан 2-4 аһы түгүтиллэр. Ити дьон кимнээхтэри дьэ-тэххэ, ол пенсионердар ыл буолбут олоһо, үлэни сылдыр дьон хамнастара бириэмэтигэр кэлбитин кы-һалбатыттан төрөппүттэриң пенсията кэлэрин кэтэһэргэ күһэллэлэр. Сорохтор пен-сиялара, өскө үөрэнэр обо-лордоох буоллахтарына, өс-сө бытарыйар. Дьэ ол иһин Намнаабы пенсионнай су-лууспа управлениетын үлэ-ниитэре пенсионердар күһ-түүлэх дьоннорунан бо-лаллар. Кинилэр бириэмэти-гэр пенсияны, пособиены дьэһэр, үлэлиир миэстэбэр аһалан биэрлэхтэринэ, са-наан чэпчир, государство кыһамнытын өйдүү түһэри.

Кэһики сылларга Саха республикатын правитель-ствота, пенсионнай сулууспа департамена пенсияны, по-собисны бириддилен дьон-но бириэмэтигэр тириди саамай сөптөөх механизмын булан, ветераннар, пенсио-

МИН МАННЫК ЭТИИЛЭЭХПИН Пенсияны дьиэлэринэн тириерди олус үчүгэй!

нердар үөрүүлэрэ улахан дьин улуу ветераннарын сө-бүэтэ сыаналыыр. Респу-блика хаһааттарыгар феде-ральнай почтовой сибээскэ пенсияны тарбатыны биэрэ сатаан үгүс ыстатыйалап табыстылар.

Олохторун үлэ туһугар анаабыт, сааһырбыт дьон пенсияны, пособиены бири-эмэтигэр дьиэлэригэр, үлэ-лигэр ыладалара олус табы-гастаах. Сага олохтоммут, табыгастаабын көрдөрбүт механизмы уларыта тутуу сөччото суох. Ол кыра нэ-һиликтэргэ почтовой си-бээс үлэтин тохторго эти-лэр киирэллэригэр күһэл-лэн, пенсияны, пособиены тарбатыны федеральной почтовой сибээскэ биэрэ туһунан туруорсаллар.

Ону биниги Сахабыт рес-публикатын правительствота федеральной почтовой си-бээс үлэтин бөһөгөтөргө атын суолу булуу дьин улуу ветераннарын сөбүэтэ эрэнэ.

М. ПЕТРОВА, улуу ветераннарын сөбүэтин председателэ.

АБЫИАХ ТЫЛ МИНЬИГЭС

1996 сүл устата республикада обо любительскай ки-нэлэрин кэтэхтэн көрүү икки конкурса ытыллыбыта. «Постановочный жанр» дьин номинацияда обо эйгэтин Түөлбэтин «Саһарба» обо студията устубут «Дьырыбына Дьырылыатта» киинэтэ иккис миэстэбэ тиксэн грамота-нан уонна «Полароид» фотоаппаратынан наһараадалан-нылар.

Онон Нам 2 №-дээх орто оскуолатын «Мозаика» обо студиятын устубут «Творчество души» (норуот мааста-ра Кислач Ф. С.) киинэтэ «Портретный жанр» дьин но-минацияда маннайгы миэстэбэ тиксэн грамотанан уонна «Полароид» фотоаппаратынан наһараадалан-нылар.

А. ПАВЛОВА, үөрэх управлениетын отделын сөбүдэссэйэ.

Правительство хайаан да-баны былаас үрдүкү органы-гар киирэхтэх. Дьэ ол кэ-ристин Конституционнай суут Саха Республикатын суутун үрдүкү судейнай си-тимэр киириэхтэх этэ.

Саха Республикатын пар-ламена — Государственной Муннах (Ил Түмэн) хай-дах структуралаах буолуох-тааһын туһунан өссө икки сыллаабыта «Республика Саха» хаһыакка санаабын суруйан турабын. Быһыгы сылга Казарын, Михайлов, Башев онто да атыттар ыс-татыйалара таһыстылар. Ав-тордар араас өрүттэн кии-рэн ырытан көрбүттэр. Бары бэйэ-бэйэлэрин кириитикэ-лэспиттэр гынан барап, уоп-сайдара дьин бири палата-лаах парламенга көһүөхэ-йиг дьин түмүккэ кэллэлэр эбит. Бу саамай сөп дин са-ныбын.

Россия тобо икки палата-лаах парламеннаабы дьин эбит буоллахха, кини феде-ративнай государство, ол иһин субъектар итэриэстэ-рин көмүскүүр сыалтан итин-ник буолан турар. Ол да буоллар Федерация Сөбү-тин тэрлэниитэ мөккүрүдээх, уопсайынан даһаны Консти-туционнай суут көрүүтүгэр киирээри турар. Саха Рес-публикатын парламеннэ пал-аталарын ааттара даһаны сатамтатахтар. Ол курдук оройуоннартан талылыбыт депутаттар палаталара дьин-инэн бэрэстэбиитэллэр па-латалара дьин ааттаныхта-ах этэ. Оттон сокуон оҕо-рор палата, бастайааннай төрүккэ үлэлиир палата аата сокуону оҕорор палата эбэ-тэр республика палатата дьин ааттаныхтаах этэ.

Үгүс кыраайдары, уоба-ластары уонна республика-лары ылан көрөр эбит буол-

хонтуруоллуур боломуочу-йа күүһүрүөхтэх уонна сү-рүн үлэтинэн-хамнаһынан сыллата ааһы бюджет со-куоннарын ылынара эр хаа-лар. Онон аһаастык кэһэ-тэр эбит буоллахха болпу-руос олус боростуой.

Федеральнай сокуоннары тутуспакка бэйэбит ноһуок-пут сокуоннарын, оттон да атыттары ыла туруоххайы дьэччилэр бааллар. Ону «Коллизия» теорията дьин баар, ол суох оҕорор. Ону суох оҕорууга саамай сүрүн күстэр сууттар дьин баал-лар. Кинилэр наар феде-ральнай эрэ сокуоннарын салайтараллар. Дьэ ол иһин даһаны сууттары илингэ ылар сыалтан оһоһоһор Анаабыр судьуйатыгар ти-йэ Эльдин тус бэйэтэ илии баттыр.

Билигин Конституция 58, 59 ыстатыйаларыгар сурул-лубут Республика уонна Бэ-рэстэбиитэллэр палаталарын боломуочууларын ырытан көрүбүт.

Республика Палатата 2 конституционнай сокуону уонна Бэрэстэбиитэллэр Па-латаларынан көрүлэн, ыры-тыллан ытыска ууруллан кирибит бюджет уонна үп сокуоннарын ылынар. Онон атын бытархай боло-муочуулар майгынаһал-лар уонна оҕорон көрөн (ис-кусственной) тырыллыбыт-тар. Ол 3 конституционнай сокуон ылыллан бүтэн ту-рар. Бюджет уонна үп сокуоннарын Бэрэстэбиитэ-лэр Палаталара быһатын эт-тэххэ Республика Палатата суох бэйэтэ ылар кыахтаах. Бэрэстэбиитэллэр Палата-лара Правительство Пред-седателин солбуйааччыларын уонна «силовой» министр-дэри биэрэгэтэр кыахтаах. Конституционнай суут су-

дуйаларын талар, государ-ственной органнар структу-раларын биэрэгэтэр кыах-таах. Дьэ оччоҕо тобо иккис хос палата нааданы, төһө-лөөх элбэх харчыны биниги иккис хос ороскуоттубутуй.

Улуустартан турбут де-путаттар улуустар итэриэстэ-рин көмүскүүллэр дьиллэр. Ити олох сымыйа. Ханьык да депутат улуу итэриэ-һин көмүскээбэт. Тоҕо дьэ-тэххэ улуустар икки ардыла-рыгар тэлэх тәрдыһы суох буолуохтаах. Бюджет сокуо-нун ылыга оройуоннай «лоббизм» суох буолуохтаах. Республика барытын итэ-риһэ көрүллэр, объективнай балаһыаньылар бюджет тырыллытыгар кылаабы-най оруолу оһоһууллар. Онон иккис палата өйтөн оҕорон көрөн оһоһууллубут палата буолар. Бири палата-лаах парламенга хайдах ба-барар структуралаах бо-луон сөп. Бири да палата-лаах парламенга террито-риальнай (тэһ аһааннаах нэһилиэннэһэттэн) уонна ик-кили улуустан биридди, үс улахан промышленнай куо-раттан биридниттэн бири-дди депутат быһбарданап гына оҕорухха сөп. Оччоҕо тыа улуустара депутаттары аһаһаннарыгар сүүйтэрбэт-тэр. Дьэ ол иһинтэн баста-йааннай төрүккэ үлэлиир уонна икки сыл буолан баран ротационай (атаһаһына-рылаах) атын хаалыт де-путаттары бастайааннай тө-рүккэ киллэриилэх парла-мент оҕорухха сөп. Оч-чоҕо бастайааннай да төрү-кэ үлэлиир уонна оннук тө-рүккэ үлэһэбэт, ол аата та-һыттан сылдьан үлэлиир, депутаттар уопсай аһаан-нара 36 ордуга суох бо-улар. Бу буолуо этэ улахан экономика дьин.

Мин урут улуус дьаһал-тын баһылыктара нэһилиэн-нэһэн талыллахтахтаахтар дьин бигэ санаалаах этим уонна Конституцияда кил-лэртэригэр бири сүрүн тө-рүккэ буолбутум. Ырытан кө-рөр эбит буоллахха улуус дьаһалтатын баһылыктара үлэһэттэн Россияттан сага-лаан бири силим ситэриил-лэх былааска киирэллэр. Ситэ-ринлэххэ былаас бири сүрүн бириинсибэ аһаны буолар. Дьаһалта баһылыктара Пре-зидент быһааччы кадрлара буолаллар. Баһылыктар та-лааннарыттан, дьобурдарыт-тан көрөн Президент ситэ-ринлэххэ былаас ханьык ба-барар ырахан учаастагар көһөрөн, маневрдан бири-риэн наада. Кадрдарын үн-нэриэн наада. Ону баара 5 сылга болдьохтоон талы-лыбыт баһылык болдьобун монгуон наада. Онон улахан көдүүһэ суох балаһыаньы үөскээн таһар. Мирнэй, Не-рюнгри, Якутскай, Алдан курдук куораттар, улуустар баһылыктара Президенти кыта ыкса ситикэтин сүтэ-рэллэр. Бу ситим улуус мун-нахтара үөскүү иликтэринэ оһоһулуубута. Улуус мун-нахтара баар буолбуттары кэһиэ нэһилиэннэһэ бэйэлэрин депутаттары нөһүө дьаһал-та баһылыгын сөбүлэбэт буоллахтарына итэһэбэт буолууну хайа бабарар бил-лэриэхтэрин сөп. Онон дьа-һалта баһылыгар дьайар улахан ыраахтыаах. Били-гин туругунан Президент дьаһалтата баһылыктарын сыбарытар кыага суох. Сы-барыттаһына эһиэ быһбар, улахан харчы ороскуота наа-да. Быһартан дьон-сэргэ сылайда, сындайдыда. Ула-хан куораттарга быһбарга нэһилиэннэһэ 20% да таһы-бат буолда. Эдигээн дьа-

235 мөл., Сугагар дьаһалтатын баһылыгар 345 мөл., Абый, Чурапчы, Нерюнгри дьаһал-таларын баһылыктарын бы-бардыгар уонна Дьокуюс-кай бири 19 №-дээх уокуу-гун Ил Түмэн быһбарыгар 2 млрд. 844 мөл. ороскуотта-нар. Быйыл сайын Ленский уонна онтон кэлин Дьокуюс-кай куорат дьаһалталарын баһылыгын быһара, Олүө-хүмэбэ Ил Түмэн депутаттын быһара холбоон миллиар-тан ордук буолар. Бу хам-нас суоһар, ырахан олоххо харчыны кумахха кутуу бо-улар. Онон улуус дьаһалта-ларын баһылыктара, анаал-лара быдан табыгастаах. Он-но ыйаһын буолар ыраах баар буолуохтаах. Ол оннук балаһыаньынан буолар Пре-зидент дьаһалта баһылыкта-рын улуус муннаабы сөбү-лэһиэх аһынара. Өскө улуус дьаһалтатын баһылыктара аһанар буоллахтарына Кон-ституция 85 ыстатыйатын ик-кис чааһын кэлин абаһа күүһүн сүтэрэр уонна кини-лэр улуус муннаабын салай-бат буолаллар. Улуус мун-наабыта салайааччылаах буолуохтаах.

Бэрэстэбиитэллэр Па-латата Конституцияда хай-дах көһөрүүдэри уонна этинлэри киллэрэр туһунан сокуон барылын оҕоро сыл-дыр.

М. ЯКОВЛЕВ, народнай депутат, сокуоннаска уонна тас сыһыаннаһыларга комитет председателэ.

Егор Егорович Винокуров 1995 жыл күнүгүргө СГУ-ну бүтүрөн Хатырык орто оскуолатыгар физкультура учууталынан үлэли кэлбитэ.

Егор Винокуров Булуң улууһугар оҕо сааһа ааспыта. Кыра эрдэбиттэн бултаан, балыктаан, оскуолага үөрэнэр сылларыгар көңүл тустуунан дьарыктанан улааппыта.

VII-с кылаастан Чурапчы спортнай оскуолатыгар үөрэммитэ. Көңүл тустууга I-гы спортнай разряды толорбута.

1993 сыллаахха СГУ-га үөрэнэ киирбитэ. Ити сылларга кик-боксынан үлүһүйүн дьарыктаммыта. Күнүгүгэр Улан-Үдэ куоракка Россия кубогар 67 кг. ыйааһынаахтарга үһүс миэстэлэнэн, маастарга кандидат нурматын толорбута. 1994 жыл сааһыгар Дальнай Восток уонна Сибирь күрэхтэһинтигэр фул-контакка, 67 кг. 2-с миэстэлэммитэ. Күнүгүгэр Челябинскэй куоракка Азия чемпионатыгар 4-с буолбута.

1995-96 сс. СР чемпиона. 1996 с. КИТ-дойдуларын чемпионаттарыгар «Муай-тайга» 2-с, күнүгүгэр Мос-

СПОРТ—ДЬУЛУУР, СПОРТ—ТУЛУУР

Былааннаахтык эрчиллэллэр

ква куоракка норуоттар икки ардыларынааһы турнирга 63 кг. 3-с миэстэлэммитэ.

1995 с. Дьокуускайга профессиональной охсунууга «Муай-тайга» бастаан, «Чемпион куруу» — хаһаайыһынан буолбута. Ити сыл Намга «Энсиэли боотура» фести-

вальга 67 кг. ыйааһынаахтарга кыйыһылааһынан ааттаммыта. 1996 с. Россия спорду маастарын нурматын толорбута. Тренерэ Александр Иванов. Билинги үлэтин-хамнаһын тунунан Егор Егорович манньык кэспир:

Хатырык оскуолатыгар кик-боксыга 25 оҕо саастарынан бөлөхтөргө арахсан нэдиэлэҕэ үстэ дьарыктаналлар. Сылга биридэ оскуола чемпионата ытыллар. Онно эскияҕа сылдар оболор күрэхтэһэллэр.

Итинтэн салгы кини уолаттара улууска ытыллар күрэхтэһинилэргэ кытталларын, быйыл республика күрэхтэһинигэр күүстэрин холонор бабалаахтарын эттэ.

Петров Виталий (9 «б»), Татаринов Володя (11), Дьяконов Володя (7), Слепцов Алеша, Охлопков Саша, Петров Коля (бары 8-с кыл.) о. д. а. былааннаахтык эрчиллэллэрин, опытыран итэҕэринэ, күрэхтэһинтэн күрэхтэһингэ маастарыстыбалара көрдөрүүлэрэ үрдээн иһинтэрин тунунан астынан бэлэстэтэ.

Бэйэтэ быйылгы сылга Азия уонна аан дойду чемпионаттарыгар кыттарга бэлэмнэрин иһитиннэрдэ.

Хаартыскаҕа: Хатырык орто оск. физкультурага учуутала Е. Е. Винокуров (уна) үөрэнээчилэрин кытта.

В. СЫРОМЯТНИКОВ устуута.

Реклама • Биллэриилэр • Реклама

УЛУУ КЫАЙЫҒА АНАЛЛААХ КРОСС УОННА ЭСТАФЕТА БАЛАҕЫАНЫАЛАРА

Кросс ыам ыйын 9 күнүгэр күнүс II чаастан М. К. Аммосов болуоссатыгар ытыллар.

- 5000 м — эр дьон
- 3000 м — эр дьон
- 3000 м — дьахталлар
- 1000 м — дьахталлар
- 3000 м — эр дьон (40-н үөһэ)
- 2000 м — дьахталлар (35-н үөһэ)
- 3000 м — эр дьон (50-н үөһэ)

ЭСТАФЕТА

I этап 1000 м — эр дьон, II этап 500 м — дьахталлар, III этап 500 м — эр дьон, IV этап 300 м — дьахталлар, V этап 800 м — эр дьон, VI этап 200 м — дьахталлар, VII этап 400 м — эр дьон, VIII этап 300 м — дьахталлар.

Кросска уонна эстафетаҕа улахан дьон кытталлар. Бастаабыттар грамотанан, сыаналаах бириэстэринэн наҕараадаланаллар.

Ычат, спорт отдела.

Нам селотугар техник-осементаторынан үлэтин бабалаахтар тыа хаһаайыстыбатын управлениетыгар 2-15-63, 2-11-33 тел. суһаллык билсинг.

Улуус дьаһалтата.

ООО «Намскому гранитному заводу» срочно требуются на постоянную работу: слесарь по подготовке окончных дисков и электрик-наладчик станков.

Обращаться в отдел кадров завода или по телефону 2-18-60 в рабочее время с 8-00 до 17-00 часов. Администрация.

Бу нэдиэлэ бэтинэстигэр, суботатыгар, муус устар 25—26 күнүгүгэр, Граф Бизэргин спортнай площадкатыгар сарсарда 10 чаастан футболга улуус чемпионата ытыллар. Күрэхтэһингэ улуус нэһиликтэрин, үөрэх тэрилтэлэрин хамаандалара кыттыны ылыахтара.

Ычат, спорт отдела.

В отделении связи, в актовом зале производится продажа видеокассет.

- Цены на некоторые товары:**
1. Лицензионные видеокассеты — 40 т.р.
  2. Лицензионные видеокассеты со скидкой — 30 т.р.
  3. Уцененные видеокассеты — 27 т.р.
  4. Новая двухкассетная магнитола «Сони» — 1 400 000
  5. Однокассетная магнитола с компакт-дискон, с дистанционным управлением — 1 700 000 руб.

Одно и двухкассетные две магнитолы обменяю на один импортный цветной телевизор (диагональ экрана 51—64 см).

Время работы: с 9 часов до 16ч. 30мин.
Обед — с 13ч.00м. до 14ч.00мин.
Выходной — воскресенье.

УВАЖАЕМЫЕ ЧИТАТЕЛИ!

Проводимая в эти дни льготная подписка на газету «Якутия» завершается 30 апреля. В отделениях связи улуса вы можете оформить подписку на 6 месяцев за 150000 рублей, а на 3 месяца за 75000 руб.

Спешите! До конца льготной подписки остались считанные дни!

УБАСТАБЫЛЛААХ АБААЧЧЫЛАР!

Бу күнүгүгэ «Якутия» хаһыакка ытыллар чэпчэтиилээх сурутуу муус устар 30 күнүнэн түмүктэнэр. Улууска сибээс отделениетыгар эһиги 6 ыйга сурутууну 150000 солк., оттон 3 ыйга — 75000 солк. сурутуоххутун сөп.

Тиэтэини! Чэпчэтиилээх сурутуу түмүктэниэр диири абыайах күн хаалла.

«Энсиэли» хаһыат кэлэр нүөмэрэ муус устар 29 күнүгэр тахсыаҕа.

<p>Таптыыр оҕом, убайбыт, таайыт, бырааппыт Хамаатта олохтооҕо</p> <p>ПОЛИЩИКОВ Андрей Семенович</p> <p>эмискэ малдьан өлбүтүн диири кутурбанынан аймактарытыгар, чугас дьоммутугар, доботторугар иһитиннэрбит.</p> <p>Ийэтэ, биригэ төрөөбүттэрэ, аймахтара.</p>	<p>Күндү убайыт, аймакпыт</p> <p>ПОЛИЩИКОВ Андрей Семенович</p> <p>эмискэ малдьан өлбүтүгэр ийэтигэр, биригэ төрөөбүттэригэр диири кутурбаммытын тиэрдэбит.</p> <p>Гаврильевтар, Кривошапкинар, Кононовтар, Буришевтар, Копыриннар.</p>
--	--

Үөдэй олохтоох дьаһалтата

ГУЛЯЕВ
Николай Николаевич-2

соһумардык өлбүтүнэн көргөнигэр, ийэтигэр, биригэ төрөөбүттэригэр, оболоругар, бары аймахтарыгар диири кутурбанын тиэрдэр.

М. К. Аммосов юбилейгар аналаах Нам улуунун дуобатка фестивалыгар 11 нэһиликтэн 36 дуобатчыт кыттына. Кинилэр ортолоругар 10 маастарга кандидаттар, 9 үөрэнээчилэр бааллар. Швейцарскэй системанан тобус туру оонньоотулар. Түмүгэ үс бөлөххө араарыллан оҕоһулуна. Урукку сыллардааҕар элбэх үөрэнээччи кыттыыта үөртэ. Аппааньттан И. С. Эверстов икки алы кылаастарга үөрэнэр уолаттарын аҕалтаан, бэйэтэ тренердэн оонньоопутун бары хайбаатылап. Ити курдук Хатырык, Граф Бизэргин уонна Нам селотун оскуолалары үөрэнээчилэрэ кэлбиттэр.

Икки күннээх эрийсин түмүгүнэн маастарга кандидаттар бөлөхтөрүгэр улуус чемпиона Петр Собакин (Хатырык) бастаата. Иккис

Дуобат фестивала

миэстэни Егор Леонтьев (Хамаатта), үсүһү Иннокентий Лаврентьев (1 Хомустаах) ылылар. Намтан Денис Федоров төрдүс буолла.

Бастакы - иккис разрядтаахтар бөлөхтөрүгэр Дмитрий Николаев (Партизан) бастаата. Кини П. Собакин курдук тобустан 7 очколаах. Иккис миэстэни Дмитрий Филиппов (Хамаатта), үһүс миэстэни Дмитрий Бугаев (Арбын) ылылар. I Хомустаах дуобатчыта Константин Еремеев төрдүскэ тахсан үчүгүйдик бэлэмнэммитин көрдөрдө.

Үөрэнээчилэр бөлөхтөрүгэр Намтан Вася Прокопьев бастаата. Хатырык бастакы разрядтаах дуобатчыта Коля Петров киниттэн 0,5 очко

хаалан иккис миэстэни, Алина Егорова (Нам) үһүс миэстэни ылылар. Төрдүс миэстэҕэ Алпааны үөрэнээччи Валера Эверстов тигистэ. Сунтаартан кэлэн Нам гимназиятыгар үөрэнэр Саша Петров бэһис миэстэ.

Фестиваль сыалын ситистэ. Бэйэлэрин разрядтарын 20 дуобатчыт бигүргэттэ. Дмитрий Николаев, Егор Собакин, Дмитрий Бугаев, Дмитрий Филиппов эһини кандидатскай балларын сүрүнүлэр. Бу үс Миитэрэй уонна Дьөгүөр 5-10 кандидатскай балланьылар. Хайалара урут маастарга кандидат дастабырыаныһын тхтарын юбилейдаах сылга буолуохтаах түөрт эппинэттэх күрэхтэһинилэр: 100 харахтаахха чемпионат, нэһи-

ликтэр хамаанданан күрэхтэһинилэр, Александр Азаров уонна М. К. Аммосов бириэстэригэр классификационной турнирдар быһаарыахтара. Вася Прокопьев бастакы разрядтанна, Анатолий Коржаник иккис уонна үөрэнээччилэр Валера, Ваня Эверстовтар, Саша Петров үһүс разряд нуорматын толордулар.

Муус устар 12-13 күннэригэр нэһиликтэр хамаанданан күрэхтэһинилэригэр уруккуттан активнайдык кыттар хамаандалары тэнэ Салбан, Үөдэй, Модут, Хатын Арый курдук элбэх күүстээх дуобатчыттардаах нэһиликтэр кытталларын күүтэбит. Кыттар нэһилик 100 тыһ. солк. усунуос төлүүр. Ити 5 кг. эт сыаната, ону хайа нэһилик булбат буолуобай?

В. ЕРЕМЕЕВ.

ГАИ ПОҕА

Биир ый кыһалаң үлэбэ

Кулун тутар ыйга улуус үрдүнэн барыта 17 суол быраабылатын кэспит кини тутуллубут. Онтон итирикт туруктаах 14 кини. Ол иһингэр 117 ыстатыйанан 11 кини ыстыраантанна: улус-ПО суолшара Протопопов С. Н., ЖКХ үлэһитэ Гаврильев А. И., Салбантан бааһынай хаһаайыстыба үлэһитэ Сидоров И.И., Намтан «Агроснаб» үлэһитэ Нелюбин А.В., Намтан үлэтэ суох Слепцов И.И., Дьокуускай олохтооҕо Рыбин Н.И., I Хомустаахтан ЖКХ үлэһитэ Башнев Р.Н., Намтан үлэтэ суох Сивцев А.П. уо.д.а.

120 ыст. I чааһынан (уруулга водительскай удостоверениета суох олоһуу) 3 кини ыстыраантанна: Колесов А. И. (I Хомустаах, үлэтэ суох) бырааба быһылыбыт эрээри иккиттэн түбэспит. Аппааньттан бааһынай хаһаайыстыба үлэһитэ Николаев П. Ф. эмиэ

бырааба быһыллан баран массына ыта сылдьан түбэһэн 166980 солк. ыстыраантаммыт. Уонна Аппааньтан үлэтэ суох Сивцев А. П.

Аппааны нэһилигин олохтооҕо, Намнаабы арыы онорор завод суопшара Сивцев Петр Петрович б.д. кулун тутар 20 күнүгэр ГАИ поһугар тутуллан баран медицинаскэй бэрэбиэргэни бартаран аккаастаммыт, маастырылаабыт, ГАИ үлэһитэрин ирдэбиллэригэр эппиттээбэтэх. Оһон РФ КоАП 165 ыстатыйатыгар сөп түбэһэр буруйу онорбут. 1997 с. кулун тутар 26 күнүгэр буолбут суут гр. Сивцев П. П. хамнаһын 20 бырыһыанын тутан туран биир ый кыһалаң үлэбэ уурбут.

В. РЫКУНОВА,
ГАИ штаты таһынан инспектора.

ИҔИРЭХ ТЫЛЛАР

Граф Бизэргэр олоһор убаастыыр табаарыспытын, доботтун **ТИМОФЕЙ ЯКОВЛЕВИЧ ОКОНЕШНИКОВЫ** 60 саасын туолар кэрэ-бэлиэ күнүгүнэн ис сүрэхтэн эбэрдэлиибит!

Баҕарыт чэгэи-чэбдик сылдьангынан саха кини сайаҕас санаатынан, ураанхай кини уйбаас дууһатынан дьэ кэргэттэригэр, доботторгон-атастарын куруук үөрдэ сылдьаргар.

Намтан Свешниковтар, Черноградскайдар.

Убаастабыллаах көргөмүн, аҕабытын, эһэбитин, күтүөһүтүн, Россия профтехүөрэхтэһинин туйгунун, **ОКОНЕШНИКОВ ТИМОФЕЙ ЯКОВЛЕВИЧЫ** 60 саасын туолар юбилейынан эбэрдэлиибит!

Дьан-дьаһах таарыйбатын, тумуу тумунун, өссө да үгүс сылларга көргөнигэр, оболорун, сизинэригэр тапталлара, аймахтарыгэр үтүө бабалара эһинэх күүс-көмө, үөрүү-көтүү, дьол-соргу буолуохтун.

Көргөнигэр, оболорун, сизинэригэр, Дьокуускайтан аймахтарыгэр Замятиннар, Верховцевтар, Чурапчыттан Кузьминнар, Намтан Авксентьевтар, Шестаковтар, Олесовтар, Аппааньттан Павловтар, Шумиловтар, Эверстовтар, Соловьевтар.

Улус-ПО правдениета, профкома, кырдыабаастарын сэбиэтэ үлэ, тыыл ветеранын, потребительскай кооперация туйгунун **ДЬЯКОНОВА ХАРИТИНА НИКОЛАЕВНАНЫ** 70 сааһын туолар үөрүүлээх күнүнэн итиник-истинник эбэрдэлииллэр, баҕараллар киниэхэ чэгэи доруобуйаны, уһун үйэни уонна кини дьэ кэргэттэригэр барыларыгар дьоллоох-соргулаах олоһу.

Редактор В. Г. КАСЬЯНОВ.

ОТДЕЛЛАР информация, сурук, төрүт культура — 21496, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640, Бухгалтерия — 21141. «Нам» телерадиостудия — 21632.

Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэбитин, дьэбит аадырыһын чуолкай ыйың. Автор өтөр мэлдьи хаһыат санаатынын биир буолуохтаах дииң буолбат.

«Энсиэли»—Нам улуунун хаһыата; 678040, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1. Учредителлэр: Нам улуунун дьаһалтата, «Саха-полиграфиздат» национальная компания. С. Р. бачээт уонна маасабай информация көгүлүн көмүскүүр региональной инспекциятынан регистрацияламмыт № Я 0085.

Нам улуунун типографията: 678040, Нам с., Ленскэй уул., 85. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэч. лис. Нэдиэлэбэ үстэ тахсар. Индексэ 54889. Тираһа 2123. Бачээттэнэ 23.04.97 с. Сахааһын №-рэ 46.